

HISTORICAL REMEMBRANCE –
FOR THE FUTURE
OF EUROPE

ISTORINĖ ATMINTIS –
EUROPOS
ATEIČIAI

Introduction

Circumstances have come together in such a way that the very first initiative, immediately after election to the European Parliament, was related to our history. This is because, in summer 2019, Europe marked 80 years since the signing of the Ribbentrop-Molotov Pact, which would lead to the beginning of World War 2. Back in July, we met with Tunne Kelam who had already concluded his tenure at the European Parliament and during discussions with him, we had the idea to draft a resolution for the European Parliament. I must admit that I knew little about the procedures, but the initial text was prepared during July. I thank Mantė Meškelevičiūtė who already had experience at the EP. One thing was clear – we had to introduce our colleagues in the political group to the idea and rally support. It is not easy when you have few acquaintances. However, prior to departing for the August holidays, we were already able to introduce the text to a number of representatives from Germany, Poland, Latvia, Romania and Bulgaria.

In autumn, we had to coordinate the proposals being presented, the plenary week in Strasbourg drew closer. Prior to it, the parliament's leadership always assembles in Brussels, approves an agenda. Unfortunately, an agreement on the resolution's inclusion in the agenda was not achieved, only debates were approved. It was a great disappointment, but here, aides with experience in procedures offered their assistance. We refused to give up and decided to have the resolution included in the agenda already in Strasbourg, during the plenary session.

At the proposal of the European People's Party, the vote was a success! Veterans said that this was an incredible success.

The resolution text we created became a basis for discussions, all other political groups brought forth their own proposals. Colleague Andrius Kubilius became the head of the negotiation group, it was an interesting experience. The resolution, of course, grew in length because everyone wanted to see their proposals included in it. We sought to be mindful of them, but it is important to retain the essence of the text – the Ribbentrop-Molotov Pact

Ižanginis žodis

Taip jau susiklostė aplinkybės, kad pati pirmoji iniciatyva, vos išrinkus į Europos Parlamentą (EP), buvo susijusi su mūsų istorija. Mat, kaip tik 2019 vasarą Europa minėjo Ribentropo-Molotovo pakto, nulėmusio Antrojo pasaulinio karo pradžią, 80-metį. Dar liepą susitikome su jau baigusiu darbą parlamente estu Tune Kelamu, besikalbant su juo ir kilo mintis paruošti EP rezoliuciją. Prisipažinsiu, apie procedūras dar nelabai ką nežinojau, tačiau pirminis tekstas buvo paruoštas per liepą. Ačiū EP patirtį jau turėjusiai Mantei Meškelevičiūtei. Viena buvo aišku – reikia su idėja supažindinti savo politinės grupės kolegas, telkti paramą. Nėra lengva, kai mažai ką tepažįsti. Tačiau iki išeinant rugpjūčio atostogų, jau pavyko su idėja ir tekstu supažindinti keletą žmonių iš Vokietijos, Lenkijos, Latvijos, Rumunijos, Bulgarijos.

Rudenį reikėjo sukoordinuoti teikiamus pasiūlymus, artėjo plenarinių savaitė Strasbūre. Prieš ją dar Briuselyje visada renkasi Parlamento vadybė, sutaria dėl darbotvarkės. Deja, sutarimo dėl rezoliucijos įtraukimo į darbotvarkę nebuvo, pritarė tik debatams. Buvo didelis nusivylimas, tačiau čia atėjo pagalba iš patyrimą procedūrose turinčių patarėjų. Nenuleisdome rankų, nutarėme siekti rezoliuciją į darbotvarkę įtraukti jau Strasbūre, per patį plenarinį.

Europos Liaudies partijai pasiūlius, balsavimas buvo sėkmingas! Senbuviai sakė, kad tai buvo neįtikėtina sėkmė.

Mūsų parengtas rezoliucijos tekstas tapo pagrindu diskusijoms, visos kitos politinės grupės atnešė savo pasiūlymus. Kolega Andrius Kubilius tapo derybinės grupės vadovu, buvo įdomi patirtis. Rezoliucija, aišku, tapo ilgesnė, nes visi joje norėjo matyti savo pasiūlymus. Stengėmės atsižvelgti, svarbu buvo išlaikyti esmę – Ribentropo-Molotovo paktas nulėmė karo pradžią, nacizmas, fašizmas ir komunizmas yra nusikalstami režimai.

Kaip parodė tolimesni įvykiai, būtent šios nuostatos labiausiai netiko Kremliaus paruoštiems narytams, jų pasakojimams apie karą. Pasakojimams, kurie turi ištrinti tiesą, perrašyti Europos istoriją, reabilituoti Staliną ir giliai paslėpti jo nusikaltimus.

Derybose niekas nesiginčijo, kad nusikalstamas Hitlerio ir Stalino suokalbis pasidalinti Europą atvedė į milijonus gyvybių nusinešusį karą. Sulaukėme socialistės iš Portugalijos klausimų, kodėl komunizmas vadinamas nusikalstamu? Mūsų kraštuose tai visiškai aišku, bet Pietų Europoje, kur žmonės nematė bolševizmo nusikaltimų, komunistai renkami į parlamentus, todėl tokie klausimai nestebina.

Derybos baigėsi sėkmingai, visos pagrindinės politinės grupės pasirašė vieną rezoliucijos tekstą, už ją plenariniame posėdyje kitą dieną balsavo 535 (!) Europos Parlamento nariai.

Turiu pripažinti, kad ir mes patys, kai pradėjome rengti šią rezoliuciją, nesitikėjome, kad ji bus tokia svarbi šių dienų Europai, ypač santykiuose su agresyvia Rusija.

Deja, bet ši šalis, skirtingai nuo savo praeitį įveikusios Vokietijos, toliau gyvena melo gniaužtuose. Beje, rezoliucijoje yra pasakyta, kad Rusija yra labiausiai nuo totalitarizmo nukentėjusi šalis, nes iki šiol nesugeba įvertinti savo nusikalstamos praeities.

Europos Parlamento narė Rasa Juknevičienė

led to the beginning of the war, nazism, fascism and communism are criminal regimes.

As later events would show, namely these indications clashed the most with the narratives the Kremlin has prepared and its tales about the war. Tales that seek to erase the truth, rewrite European history, rehabilitate Stalin and deeply conceal his crimes.

In the negotiations, no one disputed that the criminal ploy of Hitler and Stalin to split Europe led to a war that caused millions of casualties. We received questions from a socialist from Portugal on why communism is called criminal. In our countries, it is completely clear, but in Southern Europe, where people did not witness the crimes of bolshevism, where communists are elected into parliament and so on, these questions come as no surprise.

The negotiations were a success, all the main groups signed under a single text for the resolution and the next day 535 (!) members of the European Parliament voted in favour of it.

I must admit that we too, as we began drafting this resolution, did not expect that it would be so important to contemporary Europe, particularly in terms of relations with the aggressive Russia.

Unfortunately, this country, unlike Germany, which has overcome its history, continues to live in the grip of a lie. Incidentally, the resolution also states that Russia is the country to suffer the most from totalitarianism because to this day, it is unable to reflect on its criminal past.

MEP Rasa Juknevičienė

IMPORTANCE OF EUROPEAN REMEMBRANCE FOR THE FUTURE OF EUROPE

European Parliament resolution of 19 September 2019 on the importance of European remembrance for the future of Europe (2019/2819(RSP))

The European Parliament,

- having regard to the universal principles of human rights and the fundamental principles of the European Union as a community based on common values,
- having regard to the statement issued on 22 August 2019 by First Vice-President Timmermans and Commissioner Jourová ahead of the Europe-Wide Day of Remembrance for the victims of all totalitarian and authoritarian regimes,
- having regard to the United Nations Universal Declaration of Human Rights adopted on 10 December 1948,
- having regard to its resolution of 12 May 2005 on the 60th anniversary of the end of the Second World War in Europe on 8 May 1945¹,
- having regard to Resolution 1481 of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe of 26 January 2006 on the need for international condemnation of crimes of totalitarian Communist regimes,
- having regard to Council Framework Decision 2008/913/JHA of 28 November 2008 on combating certain forms and expressions of racism and xenophobia by means of criminal law²,
- having regard to the Prague Declaration on European Conscience and Communism adopted on 3 June 2008,
- having regard to its declaration on the proclamation of 23 August as European Day of Remembrance for the Victims of Stalinism and Nazism adopted on 23 September 2008³,
- having regard to its resolution of 2 April 2009 on European conscience and totalitarianism⁴,
- having regard to the Commission report of 22 December 2010 on the memory of the crimes committed by totalitarian regimes in Europe (COM(2010)0783),
- having regard to the Council Conclusions of 9-10 June 2011 on the memory of the crimes committed by totalitarian regimes in Europe,
- having regard to the Warsaw Declaration of 23 August 2011 on the European Day of Remembrance for Victims of Totalitarian Regimes,

¹ OJ C 92 E, 20.4.2006, p. 392.

² OJ L 328, 6.12.2008, p. 55.

³ OJ C 8 E, 14.1.2010, p. 57.

⁴ OJ C 137 E, 27.5.2010, p. 25.

EUROPOS ATMINIMO SVARBA EUROPOS ATEIČIAI

2019 m. rugsėjo 19 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos atminimo svarbos Europos ateičiai (2019/2819(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į visuotinius žmogaus teisių principus ir pagrindinius Europos Sąjungos, kaip vertybėmis pagrįstos bendrijos, principus,
- atsižvelgdamas į 2019 m. rugpjūčio 22 d. pirmojo Komisijos pirmininko pavaduotojo F. Timmermanso ir Komisijos narės V. Jourovos pareiškimą prieš visoje Europoje minimą Visų totalitarinių ir autoritarinių režimų aukų atminimo dieną,
- atsižvelgdamas į 1948 m. gruodžio 10 d. priimtą Jungtinių Tautų visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
- atsižvelgdamas į savo 2005 m. gegužės 12 d. rezoliuciją dėl Šešiasdešimtųjų Antrojo pasaulinio karo pabaigos Europoje (1945 m. gegužės 8 d.) metinių¹,
- atsižvelgdamas į Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos 2006 m. sausio 26 d. rezoliuciją Nr. 1481 dėl būtinybės tarptautiniu mastu pasmerkti totalitarinių komunistinių režimų nusikaltimus,
- atsižvelgdamas į 2008 m. lapkričio 28 d. Tarybos pamatinį sprendimą 2008/913/TVR dėl kovos su tam tikromis rasizmo ir ksenofobijos formomis bei apraiškomis baudžiamosios teisės priemonėmis²,
- atsižvelgdamas į 2008 m. birželio 3 d. patvirtintą Prahos deklaraciją dėl Europos sąžinės ir komunizmo,
- atsižvelgdamas į savo 2008 m. rugsėjo 23 d. priimtą pareiškimą dėl rugpjūčio 23 d. paskelbimo Europos stalinizmo ir nacizmo aukų atminimo diena³,
- atsižvelgdamas į savo 2009 m. balandžio 2 d. rezoliuciją dėl Europos sąžinės ir totalitarizmo⁴,
- atsižvelgdamas į 2010 m. gruodžio 22 d. Komisijos ataskaitą „Totalitarinių režimų nusikaltimų Europoje atminimas“ (COM(2010)0783),
- atsižvelgdamas į 2011 m. birželio 9–10 d. Tarybos išvadą dėl totalitarinių režimų nusikaltimų Europoje atminimo,
- atsižvelgdamas į 2011 m. rugpjūčio 23 d. Varšuvos deklaraciją, paskelbtą Europos totalitarinių režimų aukų atminimo dieną,

¹ OL C 92 E, 2006 4 20, p. 392.

² OL L 328, 2008 12 6, p. 55.

³ OL C 8 E, 2010 1 14, p. 57.

⁴ OL C 137 E, 2010 5 27, p. 25.

- atsižvelgdamas į ES valstybių narių vyriausybių atstovų 2018 m. rugpjūčio 23 d. bendrą pareiškimą, skirtą komunizmo aukoms atminti,
 - atsižvelgdamas į savo istorinę rezoliuciją dėl padėties Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje, kurią, reaguodamas į 45-ųjų šių šalių piliečių pateiktą Baltijos kreipimąsi, Europos Parlamentas priėmė 1983 m. sausio 13 d.,
 - atsižvelgdamas į kai kurių nacionalinių parlamentų priimtas rezoliucijas ir deklaracijas dėl totalitarinių komunistinių režimų įvykdytų nusikaltimų,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 132 straipsnio 2 ir 4 dalis,
- A. kadangi šiemet minimos 80-osios Antrojo pasaulinio karo, lėmusio iki tol žmonijai neregėto masto kančias ir keletą dešimtmečių trukusią ne vienos Europos šalies okupaciją, pradžios metinės;
 - B. kadangi prieš 80 metų – 1939 m. rugpjūčio 23 d. – komunistinė Sovietų Sąjunga ir nacistinė Vokietija pasirašė nepuolimo sutartį, žinomą Molotovo–Ribentropo pakto pavadinimu, ir jos slaptuosius protokolus, kuriais du totalitariniai režimai pasidalijo Europą ir nepriklausomų valstybių teritorijas ir sugrupavo jas į interesų sferas, o tai sudarė sąlygas įsipiekti Antrajam pasauliniam karui;
 - C. kadangi tiesioginis Molotovo–Ribentropo pakto ir, savo ruožtu, 1939 m. rugsėjo 28 d. nacių ir sovietų sienų ir draugystės sutarties padarinys buvo A. Hitlerio – o po dviejų savičių ir J. Stalino – invazija į Lenkijos Respubliką, sunaikinusi Lenkijos nepriklausomybę ir nulėmusi beprecedentę lenkų tautos tragediją, be to, 1939 m. lapkričio 30 d. komunistinė Sovietų Sąjunga pradėjo agresyvų karą prieš Suomiją, o 1940 m. birželį okupavo ir aneksavo dalį Rumunijos teritorijos, kuri taip ir nebuvo grąžinta, bei aneksavo nepriklausomas Lietuvos, Latvijos ir Estijos respublikas;
 - D. kadangi nugalėjus nacių režimą ir pasibaigus Antrajam pasauliniam karui kai kurios Europos šalys galėjo pradėti atkūrimo ir susitaikymo procesą, tačiau kitos Europos šalys dar pusę amžiaus buvo valdomos diktatūrų – kai kurios buvo tiesiogiai okupuotos sovietų, o kitoms buvo daroma tiesioginė įtaka – ir iš jų buvo atimta laisvė, suverenitetas, orumas, žmogaus teisės bei socialinio ir ekonominio vystymosi galimybės;
 - E. kadangi, nors nacių režimo nusikaltimai buvo įvertinti ir bausmės už juos paskirtos surengus Niurnbergo procesą, vis dar yra nepaprastai svarbu didinti sąmoningumą, iš moralinės pusės įvertinti ir teisiškai išnagrinėti stalinizmo ir kitų diktatūrų nusikaltimus;
 - F. kadangi ne vienoje valstybėje narėje komunizmo ir nacizmo ideologijos draudžiamos įstatymu;
 - G. kadangi Europos integracija nuo pat pradžių buvo reikšmė, kurias sukėlė du pasauliniai karai ir

- having regard to the joint statement of 23 August 2018 of the government representatives of the EU Member States to commemorate the victims of communism,
 - having regard to its historic resolution on the situation in Estonia, Latvia and Lithuania, adopted on 13 January 1983 in reaction to the ‘Baltic Appeal’ of 45 nationals from these countries,
 - having regard to the resolutions and declarations on the crimes of totalitarian communist regimes adopted by a number of national parliaments,
 - having regard to Rule 132(2) and (4) of its Rules of Procedure,
- A. whereas this year marks the 80th anniversary of the outbreak of the Second World War, which led to unprecedented levels of human suffering and the occupation of countries in Europe for many decades to come;
 - B. whereas 80 years ago on 23 August 1939, the communist Soviet Union and Nazi Germany signed a Treaty of Non-Aggression, known as the Molotov-Ribbentrop Pact, and its secret protocols, dividing Europe and the territories of independent states between the two totalitarian regimes and grouping them into spheres of interest, which paved the way for the outbreak of the Second World War;
 - C. whereas, as a direct consequence of the Molotov-Ribbentrop Pact, followed by the Nazi-Soviet Boundary and Friendship Treaty of 28 September 1939, the Polish Republic was invaded first by Hitler and two weeks later by Stalin – which stripped the country of its independence and was an unprecedented tragedy for the Polish people – the communist Soviet Union started an aggressive war against Finland on 30 November 1939, and in June 1940 it occupied and annexed parts of Romania – territories that were never returned – and annexed the independent republics of Lithuania, Latvia and Estonia;
 - D. whereas after the defeat of the Nazi regime and the end of the Second World War, some European countries were able to rebuild and embark on a process of reconciliation, while other European countries remained under dictatorships – some under direct Soviet occupation or influence – for half a century and continued to be deprived of freedom, sovereignty, dignity, human rights and socio-economic development;
 - E. whereas although the crimes of the Nazi regime were evaluated and punished by means of the Nuremberg trials, there is still an urgent need to raise awareness, carry out moral assessments and conduct legal inquiries into the crimes of Stalinism and other dictatorships;
 - F. whereas in some Member States, communist and Nazi ideologies are prohibited by law;
 - G. whereas European integration has, from the start, been

a response to the suffering inflicted by two world wars and by the Nazi tyranny that led to the Holocaust, and to the expansion of totalitarian and undemocratic communist regimes in central and eastern Europe, and a way to overcome deep divisions and hostility in Europe by cooperation and integration and to end war and secure democracy in Europe; whereas for the European countries that suffered under Soviet occupation and communist dictatorships, the enlargement of the EU, beginning in 2004, signifies their return to the European family to which they belong;

- H. whereas the memories of Europe's tragic past must be kept alive, in order to honour the victims, condemn the perpetrators and lay the ground for a reconciliation based on truth and remembrance;
- I. whereas remembering the victims of totalitarian regimes and recognising and raising awareness of the shared European legacy of crimes committed by communist, Nazi and other dictatorships is of vital importance for the unity of Europe and its people and for building European resilience to modern external threats;
- J. whereas 30 years ago, on 23 August 1989, the 50th anniversary of the Molotov-Ribbentrop Pact was marked and the victims of totalitarian regimes remembered during the Baltic Way, an unprecedented demonstration by two million Lithuanians, Latvians and Estonians who joined hands to form a living chain spanning from Vilnius to Tallinn through Riga;
- K. whereas despite the fact that on 24 December 1989 the Congress of People's Deputies of the USSR condemned the signing of the Molotov-Ribbentrop Pact, in addition to other agreements made with Nazi Germany, the Russian authorities denied responsibility for this agreement and its consequences in August 2019 and are currently promoting the view that Poland, the Baltic States and the West are the true instigators of WWII;
- L. whereas remembering the victims of totalitarian and authoritarian regimes and recognising and raising awareness of the shared European legacy of crimes committed by Stalinist, Nazi and other dictatorships is of vital importance for the unity of Europe and its people and for building European resilience to modern external threats;
- M. whereas openly radical, racist and xenophobic groups and political parties have been inciting hatred and violence in society, for example through the online dissemination of hate speech, which often leads to a rise in violence, xenophobia and intolerance;
- 1. Recalls that, as enshrined in Article 2 of the TEU, the Union is founded on the values of respect for human dignity, freedom, democracy, equality, the rule of law and respect for human rights, including the rights of

Holokaustą sukūrusi nacių tironija, bei į totalitarinių ir nedemokratinį komunistinių režimų Vidurio ir Rytų Europoje plitimą, taip pat būdas bendradarbiaujant ir vykdančią integraciją įveikti gilius nesutarimus ir priešišumą Europoje, baigti karus ir užtikrinti demokratiją Europoje; kadangi Sovietų okupaciją ir komunistinę diktatūrą kentusioms Europos šalims ES plėtra, pradėta 2004 m., reiškia jų sugrįžimą į Europos šeimą, kuriai jos priklauso;

- H. kadangi reikia išsaugoti gyvą tragiškos Europos praeities atminimą, kad būtų pagerbtos aukos, pasmerkti nusikaltimų vykdytojai ir sukurtas pagrindas susitaikymui, kuris būtų pagrįstas tiesa ir atminimu;
- I. kadangi totalitarinių režimų aukų atminimas ir Europai bendro komunistinės, nacistinės bei kitų diktatūrų įvykdytų nusikaltimų paveldo pripažinimas ir sąmoningumo šiuo klausimu didinimas yra gyvybiškai svarbūs Europos ir jos tautų vienybės bei ES atsparumo šiuolaikinėms išorės grėsmėms stiprinimo požūriais;
- J. kadangi prieš 30 metų, 1989 m. rugpjūčio 23 d., 50-ies Molotovo–Ribentropo pakto metinės buvo paminėtos ir totalitarinių režimų aukų atminimas pagerbtas surengus Baltijos kelią – beprecedentę demonstraciją, kurioje dalyvavę du milijonai lietuvių, latvių ir estų susikibo rankomis į gyvą grandinę, nuo Vilniaus per Rygą nusidriekusią iki Talino;
- K. kadangi, nepaisant to, kad 1989 m. gruodžio 24 d. SSRS liaudies deputatų suvažiavime buvo pasmerktas Molotovo–Ribentropo pakto ir kitų su nacistine Vokietija sudarytų susitarimų pasirašymas, Rusijos valdžios institucijos 2019 m. rugpjūčio mėn. nepripažino atsakomybės už šį susitarimą ir jo pasekmes bei šiuo metu propaguoja požiūrį, kad tikrieji Antrojo pasaulinio karo kurstytojai yra Lenkija, Baltijos valstybės ir Vakarai;
- L. kadangi totalitarinių ir autoritarinių režimų aukų atminimas ir Europai bendro stalinistinės, nacistinės bei kitų diktatūrų įvykdytų nusikaltimų paveldo pripažinimas ir sąmoningumo šiuo klausimu didinimas yra gyvybiškai svarbūs Europos ir jos tautų vienybės bei ES atsparumo šiuolaikinėms išorės grėsmėms stiprinimo požūriais;
- M. kadangi atvirai radikalios, rasistinės ir ksenofobiškos grupės bei politinės partijos kursto neapykantą ir smurtą visuomenėje, pvz., skleidamos neapykantą kurstančią kalbą internete, o dėl to neretai sustiprėja smurtas, ksenofobija ir netolerancija;
- 1. primena, jog ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtinta, kad Sąjunga yra grindžiama šiomis vertybėmis: pagarba žmogaus orumui, laisvė, demokratija, lygybė, teisė valstybės ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises; primena, kad šios vertybės yra bendros visoms valstybėms narėms;

2. pabrėžia, kad Antrojo pasaulinio karo – pražūtingiausio karo Europos istorijoje – pradžia buvo tiesioginis liūdnei pagarsėjusios 1939 m. rugpjūčio 23 d. nacių ir Sovietų nepuolimo sutarties, taip pat žinomos Molotovo–Ribentropo pakto pavadinimu, ir jos slaptųjų protokolų, kuriais du totalitariniai režimai, vadovaudamiesi bendru tikslu užkariauti pasaulį, Europą padalijo į dvi įtakos zonas, rezultatas;
3. primena, kad nacistinis ir komunistiniai režimai vykdė masines žudynes, genocidą ir trėmimus bei XX a. sukėlė tokio masto gyvybės bei laisvės praradimus, kurie žmonijos istorijoje neturi precedento, taip pat primena siaubingą nacių režimo įvykdytą Holokausto nusikaltimą; kuo griežčiausiai smerkia agresijos aktus, nusikaltimus žmonijai ir masinius žmogaus teisių pažeidimus, įvykdytus nacistinio, komunistinių ir kitų totalitarinių režimų;
4. reiškia gilią pagarbą kiekvienam asmeniui, tapusiam šių totalitarinių režimų auka, ir ragina visas ES institucijas bei subjektus daryti viską, kad būtų užtikrintas siaubingų totalitarinių režimų nusikaltimų žmonijai ir sisteminių šiurkščių žmogaus teisių pažeidimų atminimas, o jų vykdytojais neišvengtų teismo, taip pat kad būtų užtikrinta, jog tokie nusikaltimai nebus pasikartotų; pabrėžia, jog svarbu, kad praeities prisiminimai liktų gyvi, nes be atminimo negali būti susitaikymo, ir pakartoja, kad laikosi vieningos pozicijos prieš bet kurį totalitarinį valdymą – nesvarbu, koks būtų jo ideologinis pagrindas;
5. ragina visas ES valstybes nares aiškiai ir principingai įvertinti totalitarinių komunistinių režimų ir nacistinio režimo įvykdytus nusikaltimus ir agresijos aktus;
6. smerkia visas tokių totalitarinių ideologijų, kaip nacizmas ir stalinizmas, apraiškas ir propagavimą ES;
7. smerkia istorijos revizionizmą ir nacių kolaborantų šlovinimą kai kuriose ES valstybėse narėse; reiškia gilų susirūpinimą dėl to, kad Europos Sąjungoje vis priimtinesnės radikalios ideologijos ir grėžimasis į fašizmą, rasizmą, ksenofobiją ir kitų formų netoleranciją, bei nerimauja dėl pranešimų, kad kai kuriose valstybėse narėse politiniai lyderiai, politinės partijos ir teisėsaugos organai palaiko ryšius su radikaliais, rasistiniais ir ksenofobiškais įvairių politinių pakraipų judėjimais; ragina valstybes nares kuo griežčiausiai pasmerkti šiuos aktus, nes jie kelia grėsmę tokioms ES vertybėms, kaip taika, laisvė ir demokratija;
8. ragina visas valstybes nares rugpjūčio 23-iąją minėti Europos dieną totalitarinių režimų aukoms atminti ir tai daryti tiek ES, tiek nacionaliniu lygmenimis, taip pat didinti jaunosios kartos sąmoningumą šiais klausimais į visų ES mokyklų mokymo programas ir vadovėlius įtraukiant totalitarinių režimų istoriją ir jų valdymo

- persons belonging to minorities; recalls that these values are common to all Member States;
2. Stresses that the Second World War, the most devastating war in Europe's history, was started as an immediate result of the notorious Nazi-Soviet Treaty on Non-Aggression of 23 August 1939, also known as the Molotov-Ribbentrop Pact, and its secret protocols, whereby two totalitarian regimes that shared the goal of world conquest divided Europe into two zones of influence;
 3. Recalls that the Nazi and communist regimes carried out mass murders, genocide and deportations and caused a loss of life and freedom in the 20th century on a scale unseen in human history, and recalls the horrific crime of the Holocaust perpetrated by the Nazi regime; condemns in the strongest terms the acts of aggression, crimes against humanity and mass human rights violations perpetrated by the Nazi, communist and other totalitarian regimes;
 4. Expresses its deep respect for each victim of these totalitarian regimes and calls on all EU institutions and actors to do their utmost to ensure that horrific totalitarian crimes against humanity and systemic gross human rights violations are remembered and brought before courts of law, and to guarantee that such crimes will never be repeated; stresses the importance of keeping the memories of the past alive, because there can be no reconciliation without remembrance, and reiterates its united stand against all totalitarian rule from whatever ideological background;
 5. Calls on all Member States of the EU to make a clear and principled assessment of the crimes and acts of aggression perpetrated by the totalitarian communist regimes and the Nazi regime;
 6. Condemns all manifestations and propagation of totalitarian ideologies, such as Nazism and Stalinism, in the EU;
 7. Condemns historical revisionism and the glorification of Nazi collaborators in some EU Member States; is deeply concerned about the increasing acceptance of radical ideologies and the reversion to fascism, racism, xenophobia and other forms of intolerance in the European Union, and is troubled by reports in some Member States of collusion between political leaders, political parties and law enforcement bodies and the radical, racist and xenophobic movements of different political denominations; calls on the Member States to condemn such acts in the strongest way possible as they undermine the EU values, of peace, freedom and democracy;
 8. Calls on all Member States to commemorate 23 August as the European Day of Remembrance for the victims of totalitarian regimes at both EU and national level, and to raise the younger generation's awareness of these issues by including the history and analysis of the consequenc-

es of totalitarian regimes in the curricula and textbooks of all schools in the EU; calls on the Member States to support the documentation of Europe's troubled past, for example through the translation of the proceedings of the Nuremberg trials into all EU languages;

9. Calls on the Member States to condemn and counteract all forms of Holocaust denial, including the trivialisation and minimisation of the crimes perpetrated by the Nazis and their collaborators, and to prevent trivialisation in political and media discourse;
10. Calls for a common culture of remembrance that rejects the crimes of fascist, Stalinist, and other totalitarian and authoritarian regimes of the past as a way of fostering resilience against modern threats to democracy, particularly among the younger generation; encourages the Member States to promote education through mainstream culture on the diversity of our society and on our common history, including education on the atrocities of World War II, such as the Holocaust, and the systematic dehumanisation of its victims over a number of years;
11. Calls, furthermore, for 25 May (the anniversary of the execution of the Auschwitz hero Rotamaster Witold Pilecki) to be established as International Day of Heroes of the Fight against Totalitarianism, which will be an expression of respect and a tribute to all those who, by fighting tyranny, demonstrated their heroism and true love for humankind, and will also provide future generations with a clear example of the correct attitude to take in the face of the threat of totalitarian enslavement;
12. Calls on the Commission to provide effective support for projects of historic memory and remembrance in the Member States and for the activities of the Platform of European Memory and Conscience, and to allocate adequate financial resources under the 'Europe for Citizens' programme to support commemoration and remembrance of the victims of totalitarianism, as set out in Parliament's position on the 2021-2027 Rights and Values Programme;
13. Declares that European integration as a model of peace and reconciliation has been a free choice by the peoples of Europe to commit to a shared future, and that the European Union has a particular responsibility to promote and safeguard democracy, respect for human rights and the rule of law, not only within but also outside the European Union;
14. Points out that in the light of their accession to the EU and NATO, the countries of Eastern and Central European have not only returned to the European family of free democratic countries, but also demonstrated success, with the EU's assistance, in reforms and socio-economic development; stresses, however, that this option

padarinių analizę; ragina valstybes nares paremti sudėtingos Europos praeities dokumentavimą, pvz., į visas ES kalbas išverčiant Niurnbergo proceso bylų medžiagą;

9. ragina valstybes nares pasmerkti ir imtis priemonių prieš bet kokią Holokausto neigimą, įskaitant nacių ir su jais kolaboravusių asmenų įvykdytų nusikaltimų bei šių nusikaltimų masto menkinimą, bei užkirsti kelią šiam menkinimui per politines ir žiniasklaidos diskusijas;
10. ragina puoselėti bendrą atminimo kultūrą, kuri būtų grindžiama fašistinių, stalinistinių ir kitų totalitarinių bei autoritarinių režimų įvykdytų praeities nusikaltimų pasmerkimu – taip būtų stiprinamas atsparumas šiuolaikinėms demokratijos grėsmėms, pirmiausia tarp jaunesniosios kartos atstovų; ragina valstybes nares, pasitelkiant plačiąjai visuomenei skirtą kultūrą, skatinti švietimą apie mūsų visuomenės įvairovę ir mūsų bendrą istoriją, įskaitant švietimą apie Antrojo pasaulinio karo žiaurumus, pavyzdžiui, Holokaustą ir jo aukų sisteminio dehumanizavimo procesą, trukusį ilgus metus;
11. be to, ragina gegužės 25-ąją (Aušvico didvyrio rotmistro Witoldo Pileckio egzekucijos metinių dieną) paskelbti Tarptautine kovos su totalitarizmu didvyrių diena – taip būtų pagerbti ir įvertinti visi, kurių kova su tironija tapo jų didvyriškumo ir tikros meilės žmonijai įrodymu, o ateities kartos turėtų aiškų teisingos laikysenos stojus akistaton su totalitarinės vergovės grėsme pavyzdį;
12. ragina Komisiją veiksmingai remti istorinės atminties ir atminimo projektus valstybėse narėse bei Europos atminties ir sąžinės platformos veiklą, taip pat skirti reikiamus finansinius išteklius pagal programą „Europa piliečiams“ totalitarizmo aukų atminimui ir jų atminimo įamžinimui paremti, kaip pažymima Parlamento pozicijoje dėl 2021–2027 m. Teisių ir vertybių programos;
13. pažymi, kad Europos integracija, kaip taikos ir susitaikymo pavyzdys, yra sprendimas įsipareigoti bendrai ateičiai, kurią Europos tautos priima laisvai, ir kad Europos Sąjungai tenka ypatinga atsakomybė už demokratijos, pagarbos žmogaus teisėms ir teisinės valstybės principo puoselėjimą bei užtikrinimą ne tik savo viduje, bet ir už savo ribų;
14. pažymi, kad tapusios ES ir NATO narėmis Rytų ir Vidurio Europos šalys ne tik grįžo į laisvų demokratiškų Europos šalių šeimą, bet ir – padedamos ES – pasiekė sėkmingų rezultatų reformų ir socioekonominio vystymosi srityse; tačiau pabrėžia, kad šio pasirinkimo galimybė turėtų likti prieinama ir kitoms Europos šalims, kaip nurodyta ES sutarties 49 straipsnyje;
15. yra tvirtai įsitikinęs, kad Rusija tebėra didžiausia komunistinio totalitarizmo auka ir kad jos virsmas demokratine valstybe bus stabdomas kliūčių tol, kol vyriausybė,

politikos elitas ir politinė propaganda toliau pateisins komunistinius nusikaltimus ir šlovins sovietinį totalitarinį režimą; todėl ragina Rusijos visuomenę susitaikyti su savo tragiška praeitimi;

16. reiškia gilų susirūpinimą dėl šiandieninės Rusijos vadybės pastangų iškreipti istorinius faktus ir pateisinti sovietinio totalitarinio režimo įvykdytus nusikaltimus bei laiko jas pavojinga informacinio karo prieš demokratišką Europą, kuriuo siekiama ją padalinti, dalimi, todėl ragina Komisiją imtis ryžtingų kovos su šiais veiksmais priemonių;
17. reiškia susirūpinimą dėl to, kad totalitarinių režimų simboliai toliau naudojami viešojoje erdvėje ir prekyboje, taip pat primena, kad ne viena Europos šalis yra uždraudusi naudoti ir nacistinius, ir komunistinius simbolius;
18. pažymi, kad kai kurių valstybių narių viešosiose vietose (parkuose, aikštėse, gatvėse ir t. t.) tebestovintys paminklai ir memorialai, šlovinantys totalitarinius režimus, atveria kelią istorinių faktų apie Antrojo pasaulinio karo padarinius iškraipymams ir totalitarinės politinės sistemos propagavimui;
19. smerkia tai, kad ekstremistinės ir ksenofobiškos politinės jėgos Europoje vis dažniau griebiasi istorinių faktų iškraipymo ir naudojami tam tikrus totalitarinės propagandos aspektus atliepiančiais simboliais ir retorika, įskaitant rasizmą, antisemitizmą ir neapykantą seksualinėms bei kitoms mažumoms;
20. ragina valstybes nares užtikrinti Tarybos pamatinio sprendimo nuostatų laikymąsi, siekiant kovoti su neapykantos kalbą ir smurtą viešosiose erdvėse bei internete skleidžiančiomis organizacijomis, ir veiksmingai uždrausti neofašistines ir neonacistines grupes ir bet kokius kitus fondus ar asociacijas, aukštinančius ir šlovinančius nacizmą bei fašizmą ar bet kokias kitas totalitarizmo formas, laikantis nacionalinės teisinės tvarkos ir jurisdikcijos;
21. pabrėžia, kad tragiška Europos praeitis turėtų būti nuolatinis moralinio ir politinio įkvėpimo šaltinis stojant akistaton su šiandieninio pasaulio iššūkiais, įskaitant kovą už teisingesnį pasaulį, kuriant atviras ir tolerantiškas visuomenes ir etninėms, religinėms bei seksualinėms mažumoms palankias bendruomenes, taip pat užtikrinant, kad europietiškomis vertybėmis galėtų naudotis visi;
22. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Rusijos Dūmai bei Rytų partnerystės šalių parlamentams.

should remain open to other European countries as stipulated in Article 49 TEU;

15. Maintains that Russia remains the greatest victim of communist totalitarianism and that its development into a democratic state will be impeded as long as the government, the political elite and political propaganda continue to whitewash communist crimes and glorify the Soviet totalitarian regime; calls, therefore, on Russian society to come to terms with its tragic past;
16. Is deeply concerned about the efforts of the current Russian leadership to distort historical facts and whitewash crimes committed by the Soviet totalitarian regime and considers them a dangerous component of the information war waged against democratic Europe that aims to divide Europe, and therefore calls on the Commission to decisively counteract these efforts;
17. Expresses concern at the continued use of symbols of totalitarian regimes in the public sphere and for commercial purposes, and recalls that a number of European countries have banned the use of both Nazi and communist symbols;
18. Notes that the continued existence in public spaces in some Member States of monuments and memorials (parks, squares, streets etc.) glorifying totalitarian regimes, which paves the way for the distortion of historical facts about the consequences of the Second World War and for the propagation of the totalitarian political system;
19. Condemns the fact that extremist and xenophobic political forces in Europe are increasingly resorting to distortion of historical facts, and employ symbolism and rhetoric that echoes aspects of totalitarian propaganda, including racism, anti-Semitism and hatred towards sexual and other minorities;
20. Urges the Member States to ensure compliance with the provisions of the Council Framework Decision, so as to counter organisations that spread hate speech and violence in public spaces and online, and to effectively ban neo-fascist and neo-Nazi groups and any other foundation or association that exalts and glorifies Nazism and fascism or any other form of totalitarianism, while respecting domestic legal order and jurisdiction;
21. Stresses that Europe's tragic past should continue to serve as a moral and political inspiration to face the challenges of today's world, including the fight for a fairer world, creating open and tolerant societies and communities embracing ethnic, religious and sexual minorities, and making European values work for everyone;
22. Instructs its President to forward this resolution to the Council, the Commission, the governments and parliaments of the Member States, the Russian Duma and the parliaments of the Eastern Partnership countries.

EP narė Rasos Juknevičienės pasisakymas plenarinėje sesijoje Strasbūre

2019 m. rugsėjo 18 d.

Gerbiama Pirmininke,

Molotovo-Ribentropo paktas ir jo slaptieji protokolai, kuriais naciai ir komunistai pasidalino Europą, atvedė į Antrąjį Pasaulinį karą. Karas atnešė neregėto masto kančias – Holokausto tragediją, okupacijos, gulagai, tremtys – tai patyrė nesuskaičiuojama daugybė žmonių.

Gimusi okupuotoje Lietuvoje, nebūčiau patikėjusi, kad kada nors stovėsiu šioje salėje kaip Europos Parlamento narė. Esu gyvas pavyzdys, kad Europos Sąjungos ir NATO plėtra geriausiai trina skiriamąsias tironų nubrėžtas linijas.

Vis dėlto, net praėjus 80 metų nuo Pakto, jo pasekmės vis dar jaučiame, nes:

- skiriamosios linijos išlieka Europos rytuose. Kremlius ir toliau siekia išlaikyti savo įtakoje šalis, norinčias prisijungti prie mūsų – Ukrainą, Moldovą ir Sakartvelą;
- nes Rusija yra didžiausia Pakto auka. Molotovo dvasia gyvenantis Kremlius skatina stalinizmo garbinimą ir skleidžia melą.
- nes Europa tapo informacinių karų taikiniu. Istorija taip pat naudojama kaip melo įrankis.

Europos Sąjunga gimė kaip atsakas į tironų sukeltą žmonių tragediją.

Todėl ir rezoliucija, kurią siūlome priimti rytoj, yra ne tik apie praeitį. Ji skirta ateičiai, jaunajai kartai, kad ši istorija niekada nepasikartotų, o išlikusios Europos padalijimo linijos išnyktų galutinai. *Never again.*

80 metų po Molotovo-Ribentropo pakto: skiriamosios linijos Europoje išlieka

2019 m. rugpjūčio 21 d.

2019 m. rugpjūčio 23 d. Europa minės Europos totalitarinių režimų aukų atminties dieną ir 80 metų sukaktį, kai nacistinė Vokietija ir Sovietų Sąjunga – dvi didžiausios XX amžiaus tironijos – 1939 m. rugpjūčio 23 d. pasirašė nepuolimo sutartį. Sutarties, geriau žinomos kaip Molotovo-Ribentropo paktas, slaptaisiais protokolais Stalinas ir Hitleris sutarė, kaip pasidalins Europą.

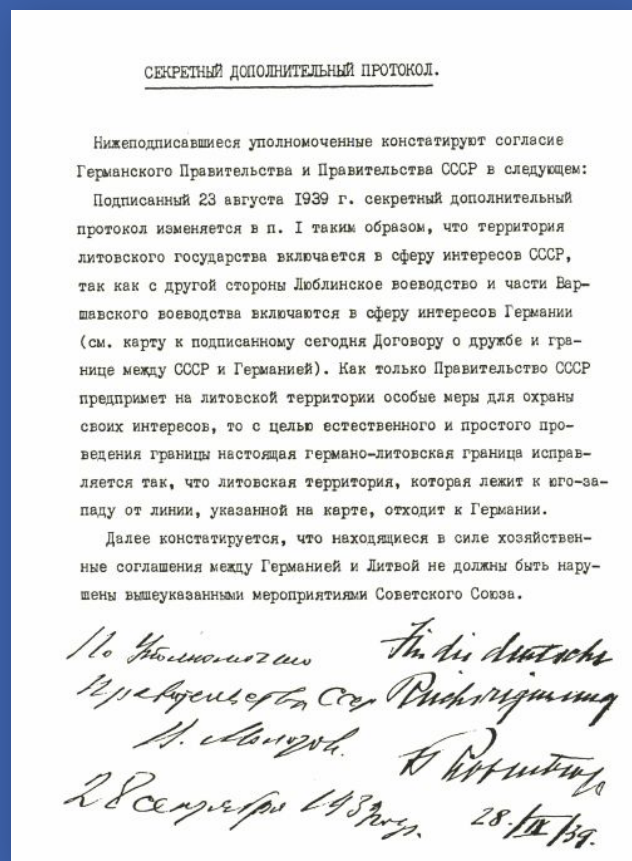
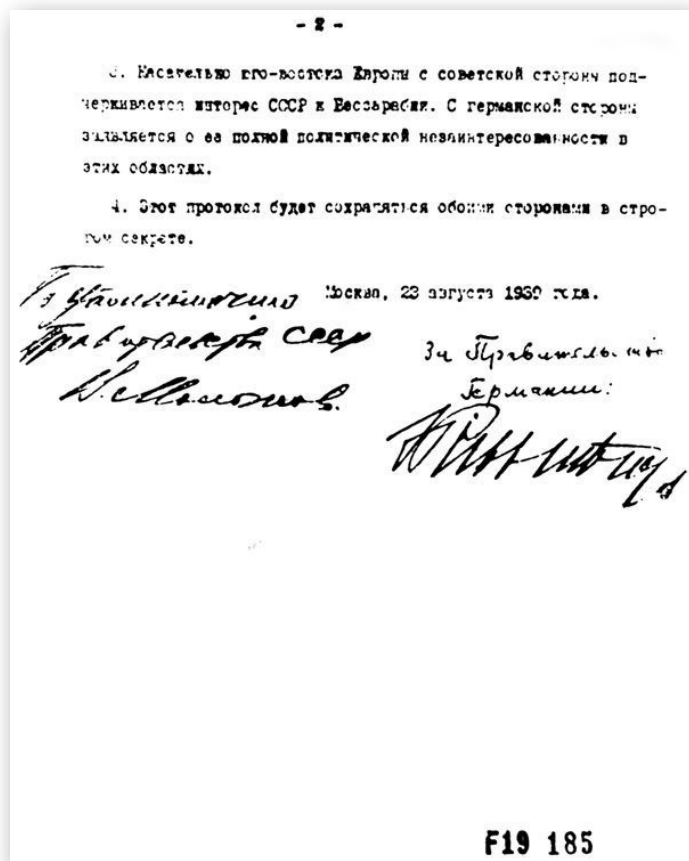
Pasirašęs šią sutartį, Stalinas atvėrė Hitleriui kelią užpulti Lenkiją ir pradėti Antrąjį pasaulinį karą. Įkandin Hitlerio, po dviejų savaitių į Lenkiją įsiveržė Stalinas. Abu agresoriai neilgai trukus jau šventė bendros karinės operacijos prieš Lenkiją sėkmę jungtiniu nacių ir sovietų kariniu paradu Brest-Litovske. Toliau Sovietų Sąjunga užpuolė Rumuniją, 1939 m. gruodį pradėjo agresiją prieš Suomiją, o 1940 m. birželį jėga aneksavo nepriklausomas

Rasa Juknevičienė. 80 years after the Molotov-Ribbentrop Pact, dividing lines in Europe linger on

21st August, 2019

On 23 August, Europe will mark the European Day of Remembrance for the victims of totalitarian regimes and will commemorate 80 years since the notorious non-aggression agreement between the two biggest totalitarian tyrannies of the 20th century, Nazi Germany and the Soviet Union. The agreement, signed on August 23, 1939, and better known as the Molotov-Ribbentrop Pact, contained secret protocols in which Stalin and Hitler plotted to divide Europe between themselves.

By signing the pact Stalin paved the way for Hitler to start a military attack on Poland and triggered World War 2. The Polish Republic was invaded first by Hitler and, two weeks later, by Stalin. The two aggressors celebrated the success of their coordinated military operation against Poland with a joint Nazi-Soviet parade in Brest-Litovsk.

The Soviet Union went on to occupy territories in Romania. In December 1939, the USSR started an aggressive war against Finland and, in June 1940, forcefully annexed the independent Republics of Lithuania, Latvia, and Estonia.

Over the first 22 months of World War II, the Soviet Union secured Nazi Germany's back, provided it with manifold strategic goods, including oil and grain, and political support by ordering, for example, the French communists not to oppose the Nazi invasion.

EU and NATO membership erase dividing lines

The Molotov-Ribbentrop Pact and its secret protocols resulted in mass murder, genocide, and suffering of millions of people on the scale unseen in human history. However, 80 years later, its consequences have only partially been liquidated. The crimes perpetrated by the Nazi regime were judged and some justice was achieved in the Nuremberg

Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybes. Pirmus 22 Antrojo pasaulinio karo mėnesius Stalinas suteikė Hitlerio valdomai Vokietijai saugų užnugarį, įvairias strateginės reikšmės prekes, tokias kaip grūdai ir nafta, ir politinę paramą, pavyzdžiui, nurodydamas Prancūzijos komunistams nespriešinti nacių invazijai.

Skiriamąsias linijas naikina narystė ES ir NATO

Molotovo-Ribentropo paktas ir jo slaptieji protokolai sukėlė masines žudynes, genocidą ir milijonų žmonių kančias iki tol žmonijai neregėtu mastu. Deja, bet ir praėjus aštuoniasdešimčiai metų po šio gėdingo suokalbčio, jo pasekmės vis dar jaučiamos ir nėra galutinai likviduotos.

Nacių nusikaltimai sulaukė įvertinimo ir tam tikro teisingumo Niurnbergo procese. Sovietiniai nusikaltimai iki šiol nėra tinkamai įvertinti nei moraline, nei teisine prasme. Šių laikų istorija

įrodo, kad tik narystė ES ir NATO padėjo galutinai panaikinti dviejų tironijų nubrėžtas skiriamąsias linijas Baltijos šalyse, Lenkijoje ir Vidurio Europoje. Tačiau šalys, esančios į Rytus nuo ES išorinės sienos – tokios kaip Ukraina, Moldova ir Sakartvelas – tebėra Kremliaus, tai yra Molotovo politikos tęsėjų, akiratyje ir sunkiai veržiasi iš jo. Kaip Hitleris nepasitenkino Miuncheno susitarimu ir kaip Sovietų Sąjunga parodė savo tikrąjį veidą, daugeliui dešimtmečių padalindama Europą ir įkalindama pasaulio demokratijas branduolinės grėsmės baimėje, taip ir šių dienų Kremlius nepasitenkina okupuotomis teritorijomis Ukrainoje, Moldovoje ir Sakartvele. Putinas siekia išlaikyti visas šias valstybes Kremliaus autoritarizmo, žmogaus teisių pažeidimų ir beteisiškumo zonoje.

Yra politikų ir verslo atstovų, kurie aktyviai ragina su Kremliumi palaikyti dialogą. Tačiau tokia strategija yra pasmerkta, nes nuolaidžiavimas tironui niekada nesibaigia gerai. Galutinis skiriamųjų linijų panaikinimas priklauso nuo Europos demokratijų – ES ir NATO – jos privalo padėti šalims, siekiančioms įsijungti į Euroatlantinę laisvės, saugumo, demokratijos ir teisės viršenybės erdvę, reformuotis ir pasiekti šį tikslą.

ES reikia stiprios strategijos dėl Rusijos

Dabar, kai skaitote šias eilutes, daugybė politinių kalinių, sulaikytų okupuotose Ukrainos teritorijose, tebekenčia Rusijos kalėjimuose tik dėl to, kad nepritarė Rusijos okupacijai ir agresijai. Rusijos piliečiai sostinėje kenčia policijos smūgius vien todėl, kad nori tarti savo žodį rinkimuose. Todėl tai yra ir moralinis klausimas europiečiams – kokia būtų dialogo su Kremliumi kaina? Kremliumi, kuris jėga užpuola ir okupuoja kaimyninių šalių teritorijas, siekia paveikti demokratinius rinkimus, aktyvomis priemonėmis kelia nesutarimus tarp šalių ir visuomenėse, vykdo informacinius karus ir kitokį hibridinį karą. Tiesą sakant, Rusija iki šiol išlieka didžiausia Molotovo-Ribentropo pakto auka. Ne tik todėl, kad galų gale kare sumokėjo didžiausią kainą gyvybių skaičiumi, bet ir todėl, kad iki šiol Rusija nesugeba susitaikyti su savo žiauria praeitimi. Dar daugiau, šių dienų Kremlius atvirai skatina „našizmą“, sovietinę nostalgiją ir neapykantą prieš Europos Sąjungą, NATO ir visas liberalias demokratijas.

trials. The crimes of the Soviet regime remain to this day without a proper legal and moral evaluation. Modern history has proven that only membership in NATO and the EU could finally erase the dividing lines drawn by totalitarian tyrannies in the Baltic States, Poland and other Central European countries.

However, countries in the EU's Eastern neighbourhood – Ukraine, Moldova and Georgia – remain under active influence of the successors of the Molotov doctrine in the Kremlin and are still struggling to break free. Just as Hitler was not satisfied after the Munich agreement and the Soviet Union showed its true face by dividing Europe for decades to come and locking democracies in fear of a nuclear threat, so does today's Kremlin refuse to be satisfied with the occupied territories in Ukraine, Moldova and Georgia. Putin wants to keep entire countries within the Kremlin's sphere of authoritarianism, human rights abuses and lawlessness.

Some politicians and businesspeople are actively arguing for a "dialogue" with the Kremlin. But such a strategy is doomed to failure because appeasement never works with a tyrant. Abolishing the remaining dividing lines in Europe is, in greater part, a responsibility for the European democracies, the EU and NATO – to help those countries that are willing to join the Euro-Atlantic community of freedom, security, democracy and the rule of law to reform themselves and achieve their goal.

We need an EU strategy for Russia

As you read these lines, many political prisoners, captured in the occupied territories in Ukraine, continue to suffer in Russian prison cells just because they spoke out against the Russian occupation and aggression; Russian people who want to have their say in elections are beaten by the police on the streets of Moscow. It is therefore a moral question for the Europeans: do we need a dialogue with the Kremlin, a force that invades and occupies territories of neighbouring countries, meddles in democratic elections, sows discord among countries and within societies, wages information wars and other forms of hybrid warfare.

In fact, Russia remains the biggest victim of the Molotov-Ribbentrop pact to this date. Not only

because it paid the greatest price of human sacrifice later in the war. Merely because, until today, Russia has not come to terms with its gruesome past. Instead, the Kremlin openly stokes “nashism”, Soviet nostalgia, hatred towards the EU, NATO and liberal democracies.

Therefore, Western democracies should not merely seek a dialogue with Putin, but prepare for a post-Putin Russia. For that, a well-considered longer-term EU strategy is needed. The EU also should continue helping countries around Russia on their path of pro-European reforms and prepare itself for eventually inviting countries like Ukraine to join the EU. Ukraine’s European success story would be the best example for the Russian people, a sign that a positive transformation is possible in Russia, too.

Educating young Europeans

The true significance of the Molotov-Ribbentrop Pact may be obvious for scholars and historians, but there is little awareness of it in the wider societies of Europe, especially among the young generation. In today’s world, the lessons of those times are as important as ever, as Europe faces the rise of radicalism, populism and anti-European sentiment as well as external challenges, such as information wars.

The young generation should be able to understand the wider context of their time and critically judge the actions of statesmen and tyrants, be able to analyze reasons and wider consequences of their dealings for Europe. We also need to remind the young generation what the origins of the European Union are, why the EU and NATO are important, not only as a vehicle for a better life, but as a safeguard of the values of democracy and freedoms that must be defended every day. The 20th century history of European countries must become a shared European history not only in textbooks, but also in our minds.

The commemoration of Molotov-Ribbentrop Pact on August 23 is not just about the past. It is about history that we still have to overcome. The generation of Europeans who remember the horrors of Nazism and Communism bears a very special responsibility to enable us to finally abolish the blood-soaked dividing lines drawn by dictators.

Todėl Vakarų demokratijos turėtų sutelkti dėmesį ir pastangas ne į dialogo su Putinu palaikymą, o į pasiruošimą Rusijai be Putino. Tam reikia gerai parengtos ilgalaikės ES strategijos ir toliau padėti Rusijos kaimynystėje esančioms šalims jų europinių reformų kelyje. ES pati turi pasiruošti galų gale pakviesti tokias šalis kaip Ukraina deryboms dėl narystės. Ukrainos europinė sėkmė būtų geriausias pavyzdys Rusijos žmonėms, leidžiantis jiems pagrįstai tikėti, kad geri pokyčiai įmanomi ir Rusijoje.

Europos jaunimo žinių gilinimas

Tikra Molotovo-Ribentropo pakto reikšmė yra gerai žinoma analitikams ir istorikams. Tačiau apie jį mažai žinoma plačiojoje Europos visuomenėje, ypač jaunimo tarpe. Vis tik šių dienų pasaulyje ano laikmečio pamokos yra itin svarbios, nes ir vėl kyla radikalizmo, populizmo banga, kurstomas priešiškus Europai, todėl būtina stiprinti Europos atsparumą išorės grėsmėms, tokioms kaip informaciniai karai. Ugdant visuomenių atsparumą svarbų vaidmenį vaidina ir istorijos dalykai.

Jaunoji Europos karta turėtų ne tik gerai žinoti esminius faktus, bet ir gebėti suprasti platesnį įvykių kontekstą, kritiškai įvertinti valstybės vadovų ir diktatorių veiksmus tiek Vakaruose, tiek Rytuose, analizuoti jų sprendimų priežastis ir plačias pasekmes Europai. Šios žinios taip pat primintų jaunajai kartai Europos Sąjungos ištakas, ES ir NATO susikūrimo priežastis bei kodėl jos yra svarbios ne tik kaip geresnio gyvenimo, bet ir kaip demokratijos, teisių bei laisvių vertybių garantai. XX amžiaus Europos istorija, visų Europos valstybių istorija turi tapti bendra Europos istorija ne tik mokyklų vadovėliuose, bet ir mūsų protuose. Rugpjūčio 23 dienos minėjimas yra skirtas ne tik praeičiai, bet ir dar neįveiktai istorijai. Todėl europiečių karta, kuri dar prisimena nacių ir komunizmo baisumus, atsakinga, kad Europos suvienijimas galutinai ištrintų diktatūrų nubraižytas kruvinas linijas.

Rasa Juknevičienė. Ką reiškia Putino siekis sugrąžinti Stalino saulę į Rusijos politiką?

2020 m. liepos 10 d.

Sugrįžęs iš izoliacijos kažkuriame iš savo bunkerių, Vladimiras Putinas vėl stojo prie Antrojo Pasaulinio karo reikalų. Praėjusį gruodį jis ėmėsi istorijos, į Rusijos pasakojimą apie karą sugrąžindamas stalinistinę retoriką ir argumentus.

Birželio pabaigoje nepaisant pandemijos Maskvoje įvykęs karinis paradas, V. Putino straipsnis JAV spaudoje (tiesa, kontroliuojamos Kremliui artimų žmonių), taip pat V. Putino išsakyti teiginiai apie tai, kad sovietinės respublikos išėjo iš Sovietų Sąjungos, išsinešdamos kartu dovanas, tai yra, teritorijas, kurias jiems Sovietų sąjunga neva „buvo padovanojusi“, vėl priminė apie V. Putino, kaip istoriko, rolę bei jo imperinius užmojus.

Daug kas svarsto, ar tai yra tik Rusijos vidaus politiškai skirti istorijos spektakliai, ar V. Putinas turi rimtesnį planą paskutiniam savo politinio gyvenimo etapui? Ką V. Putinas turėjo omenyje, kalbėdamas

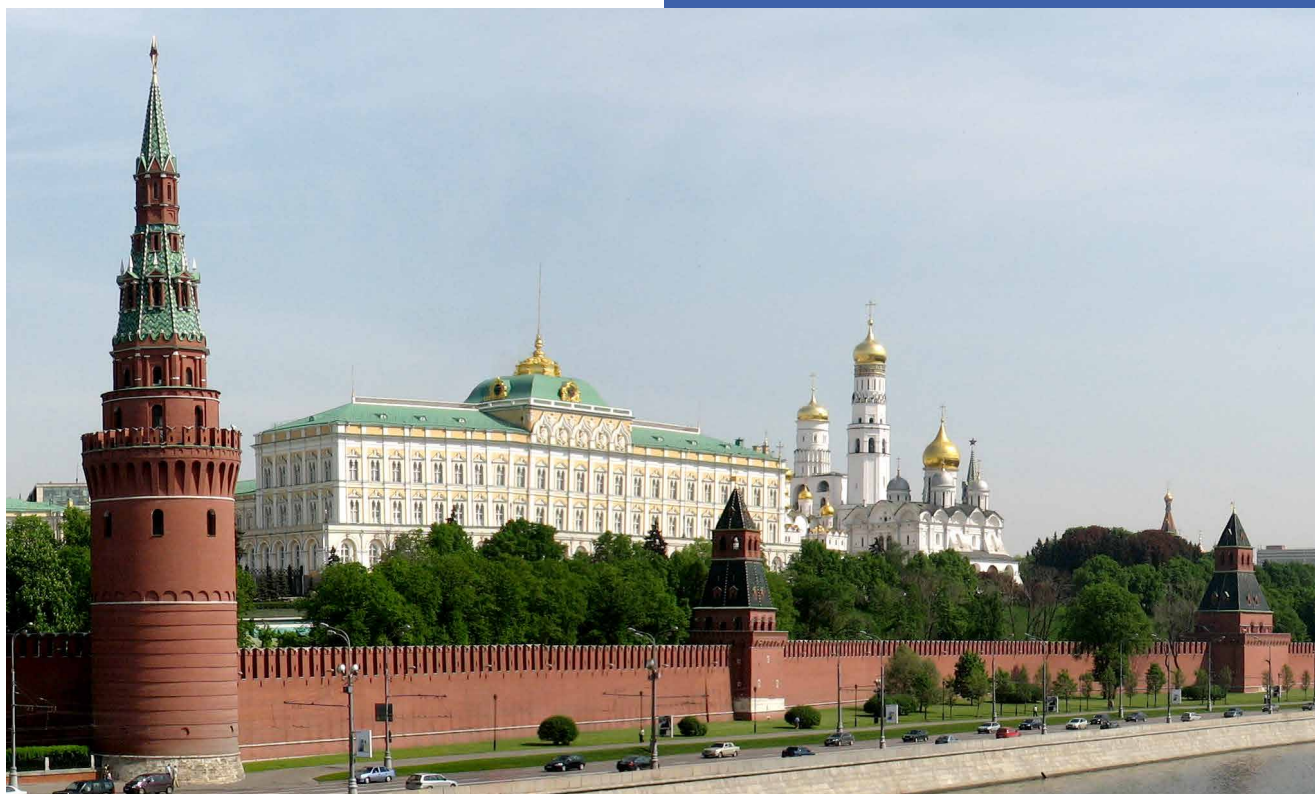
Rasa Juknevičienė: what does Putin's aspiration to return 'the sun of Stalin' into Russian politics mean?

10th July 2020

Having reappeared from self-isolation spent in one of his bunkers, Vladimir Putin has once again returned to World War II affairs after last December focussing on history, re-introducing Stalinist arguments and rhetoric into the Russian narrative about the war.

At the end of June, the Moscow military parade took place despite the pandemic. Putin's article in the US media (controlled by people close to the Kremlin), along with his statement regarding soviet republics left the Soviet Union with gifts, that is, territories that the Soviet Union supposedly gave away, has reminded the public about Putin's role as a historian and his imperial ambitions.

Many are wondering if this is only a spectacle dedicated to Russia's internal politics, or if Putin has a more serious plan for the final stage of his political life. Whom was Putin referring to when he spoke

of territorial gifts – Kazakhstan, Ukraine, Belarus, the Baltic states? The widely advertised statement about territorial claims is forcing observers to think hard about this. The Stalinist interpretations of history make a comeback in the president's article titled 'The Real Lessons of the 75th Anniversary of World War II', but it is not accurate to claim that this amounts to the rewriting the history, as Putin is not rewriting the history of World War II. Rather, he brings back the soviet interpretation of it. It was present up until 1989 when USSR congress of deputies acknowledged and condemned Ribbentrop-Molotov secret protocols, followed by the by the 1991 the signing of an agreement between Boris Yeltsin and Vytautas Landsbergis, acknowledging the annexation that took place in 1940 – an agreement that is still in force. There is also a paragraph in Putin's article mentioning that Baltic states voluntarily incorporated themselves into USSR, and lived happily ever after while also nurturing their language and traditions also as part of the USSR. Such an official text by the President of the Russian Federation about the Baltic states saw the light of day of for the first since the collapse of the USSR:

"In the autumn of 1939, the Soviet Union, while pursuing its strategic and defence objectives, started incorporating Latvia, Lithuania and Estonia. Their accession to the USSR was implemented on an agreement basis and with the support of the elected governments, and the process took place based on international and domestic law. In addition, in October of 1939, the city of Vilnius and the surrounding territory, which was previously part of Poland, were returned to Lithuania. The Baltic states, while part of the USSR, retained their national institutions, language, and were represented in the Soviet Union's upper state structures." writes Putin.

A proposal was presented parallel to Russia's parliament (Duma) to acknowledge the 1989 December 24th Soviet Union's Council of People deputy council decision as invalid. The decision condemns the signing of the 1939 Soviet and German non-aggression pact, the Molotov-Ribbentrop pact. The main force of the Kremlin's propaganda apparatus is again energetically mentioning 'Pribaltika' (the Bal-

apie teritorines dovanas – Kazachstaną, Ukrainą, Baltarusiją, Baltijos valstybes?

Plačiai išreklamuotas sakinyss apie teritorines pretenzijas verčia suklusti.

Rusijos prezidento straipsnyje „The Real Lessons of the 75th Anniversary of World War II“ sugrąžinama stalinistinė istorijos interpretacija. Netikslu tai vertinti, kaip istorijos perrašymą. V. Putinas neperrašo Antro Pasaulinio karo istorijos. Jis sugrąžina sovietinį jos vertinimą, kuris buvo iki pat 1989 metų, kai SSRS deputatų suvažiavimas pripažino ir pasmerkė Ribentropo–Molotovo slaptuosius protokolus, kai 1991 metais Borisas Jelcinas ir Vytautas Landsbergis pasirašė iki šiol tebegaliojančią sutartį, kurioje pripažįstama 1940 metų Lietuvos aneksija.

V. Putino straipsnyje pasauliui yra pastraipa ir apie tai, kad Baltijos valstybės savanoriškai inkorporavosi į SSRS, kad laimingai ir gražiai gyveno, puoselėdamos savo kalbą ir tradicijas SSRS sudėtyje. Toks Rusijos Federacijos prezidento oficialus tekstas apie Baltijos valstybes pasirodė pirmąkart po SSRS žlugimo:

„1939 rudenį Sovietų sąjunga, vykdydama savo strateginius karinius ir gynybinius tikslus, pradėjo Latvijos, Lietuvos ir Estijos inkorporavimo procesą. Jų įstojimas į SSRS buvo įgyvendintas sutartiniu pagrindu, su išrinktos valdžios pritarimu. Tai vyko remiantis tuometine tarptautine ir valstybės teise. Be to, 1939 m. spalį Vilniaus miestas ir supanti teritorija, kurie prieš tai priklausė Lenkijai, buvo grąžinta Lietuvai. Baltijos valstybės SSRS sudėtyje išsaugojo savo valdžios institucijas, kalbą ir buvo atstovaujamos Sovietų sąjungos aukštesnėse valstybinėse struktūrose“, – rašo V. Putinas.

Lygiagrečiai Rusijos Dūmoje pateiktas siūlymas pripažinti negaliojančiu 1989 metų gruodžio 24 dienos Sovietų Sąjungos Liaudies deputatų tarybos sprendimą, kuriuo pasmerkiamas 1939 metų sovietų ir vokiečių nepuolimo sutarties (Molotovo–Ribentropo pakto) pasirašymas. Visa pagrindinė Kremliaus propaganda vėl energingai pradėjo minėti „Pribaltiką“ lygiagrečiai su Ukraina.

Stebint visa tai iš šalies iš tiesų kyla klausimas, ar tai yra tik V. Putino vidaus politikos naratyvas tam, kad mobilizuotų rusų tautą prieš referendumą dėl

Konstitucijos pataisų, ar čia yra gilesni dalykai? Negaliu atmesti tos nuostatos, kad taip, kaip 2007 metais, kai Miunchene jis paskelbė savo kalbą ir po to atliko žygius į Ukrainą ir kitur, – planas yra platesnis.

V. Putinas turi savo gyvenimo planą, savo politinio gyvenimo planą. Gali būti, kad tas planas, jeigu bus pradėtas įgyvendinti kur nors Baltarusijoje ar Kazachstane, duos visiškai priešingus rezultatus. Taip jau atsitiko Ukrainoje, kur V. Putino agresija atgrėžė ukrainiečius į Europą.

Taip, pagrindinis V. Putino siekis – bet kokia kaina išsaugoti dabartinį agresyvų režimą. Tam yra skirta nauja Konstitucija su visa lydinčia balsavimo parodija, tačiau ką reiškia Stalino politikos išaukštinimas ir signalai apie neva dovanotas teritorijas, netrukus pamatysime.

SSRS ilgesys prasidėjo ne vakar. Pirmasis žingsnis V. Putinui laimėjus tuomet dar beveik demokratiškus rinkimus 2000 metais, buvo SSRS himno sugrąžinimas. Tai jau buvo ženklas.

Po to sekė demokratijos sunaikinimo procesas šalies viduje ir garsioji kalba Miunchene, kur visam pasauliui buvo pasakyta, jog SSRS sugriuvimas buvo didžiausia XX amžiaus nelaimė. Ten nuskambėjo atvirai sudėliotas planas, kad Putino Rusija

tic states) in the same fashion as Ukraine. Watching this on the sidelines, there are genuine questions about whether this is actually a narrative merely for the purpose of mobilising the Russian people ahead of the referendum on the amendment to the Constitution, or whether there is something deeper going on. I cannot discount the possibility that the plan is broader than that, considering that after his speech in 2007 in Munich, he marched into Ukraine and other places. Putin has his political life plan. It is possible that the plan, if it has its beginnings somewhere in Belarus or Kazakhstan, may give completely opposite results than expected, which happened in Ukraine when Putin's aggression pushed Ukrainians towards Europe.

Yes, Putin's main goal is to retain the current aggressiveness of the regime at any cost. That is what the new constitution, together with the charade involving supposed voting, is meant for. However, we will also shortly see what the elevation of Stalin's politics and signals about the alleged 'gifted territories' means. The longing for the USSR did not appear recently. The first step was the return of the USSR hymn when V. Putin won the almost democratic elections in the year 2000. That was already a sign. This was followed by the destruction of the democratic process within the country and the famous speech in Munich, where the entire world was

told that the USSR collapse was the 'biggest tragedy of the 20th century'. There his plan was openly voiced, stating the Putin's Russian will not follow either Western nor European path. The speech was aggressive. However, not everyone understood it. This was followed by aggression against Sakartvelo (Georgia). Still, this was not taken seriously. Then came the time for war against Ukraine. If we look at the wider map, instead of the old USSR one, we can clearly see the resurgence of priorities of the USSR period in the current Russian politics – Syria, Venezuela, energy and political war in the African states, and activities in Libya. This is why I cannot discount the current rhetoric as being just for the purpose of reigniting the trust in Putin solely inside the country.

By assessing Russian propaganda, we can see that there is an expectation that the US will become weaker. Tensions on both sides of the Atlantic are giving the Kremlin hope that in the near future, hands will be freer to tie down the lost USSR territories. When working in the government between 2008 and 2012 and leading the Ministry of National Defence, I had the opportunity to look in-depth into intelligence data and talk directly with our allies. Right after the activities against Georgia, the Kremlin started rapidly modernising its forces close to our borders. At that time, in cooperation with various high-ranking officers from the US, we considered both sides of the argument that Putin will seek to expand his territories. Maidan hadn't happened at that point, Crimea was not annexed, and many in the West were still asleep and hopeful that a friendly relationship with Putin would ensue. However, Ukraine changed the Kremlin's plans. Everything was different. Viktor Yanukovich was supposed to guarantee the merging of Ukraine with Russia, the West was supposed to keep sleeping, and the new NATO members were supposed to remain members only on paper. After an adventure gone awry in East Ukraine, Putin is attempting to return to the same dreams about the once-glorious USSR. It is already clear that the imperial calculations are faulty, and the result will be a failure. The only question is how many disasters will Putin's dreams bring about, and whether there will be anyone with some semblance of a mind in the Kremlin to stop these possibly bloody contemporary dreams of a so-called Russian emperor?

neis vakarietišku, europietišku keliu. Kalba buvo agresyvi, tačiau ne visi ją suprato. Po to sekė agresija prieš Sakartvelą. Tai irgi nebuvo suprasta rimtai. Tada atėjo karas prieš Ukrainą.

Beje, jei pažiūrėtume į platesnį, nei buvusi SSRS, žemėlapij, tai dabartinės Rusijos politikoje taip pat matosi aiškus SSRS laikų prioritetų sugrąžinimas – Sirija, Venesuela, energetinė ir karinė politika Afrikos valstybėse, veiksmai Libijoje.

Taigi negalėčiau lengva ranka visos dabartinės retorikos nurašyti tik į Kremliaus siekius sugrąžinti tikėjimą V. Putinu šalies viduje.

Iš rusiškos propagandos galima spręsti, jog tikimasi JAV susilpnėjimo. Įtampos abipus Atlanto taip pat Kremliui teikia vilčių, kad artimiausiu metu rankos užveržti prarastas SSRS teritorijas bus laisvesnės.

Dirbant Vyriausybėje 2008–2012 metais bei vadovaujant Krašto apsaugos ministerijai teko daug gilintis ir į žvalgybos duomenis, bendrauti su sąjungininkais. Tuoju po atakų prieš Gruziją Kremlius kaip tik buvo pradėjęs labai stiprią karinių pajėgumų modernizaciją šalia mūsų sienų. Tuomet bendraujant su įvairiais Jungtinių Amerikos Valstijų aukšto rango pareigūnais, žvalgybos bendruomenės atstovais, ne kartą svarstėme abipusį matymą, kad V. Putinas vis dėlto sieks tam tikrų teritorijų.

Tuomet Maidanas dar nebuvo įvykęs, Krymas nebuvo aneksuotas, daug kas dar Vakaruose miegojo ir tikėjosi gražaus bendradarbiavimo su V. Putinu.

Ukraina pakeitė Kremliaus planus.

Viskas turėjo būti kitaip. Viktoras Janukovyčius turėjo užtikrinti Ukrainos susiliejamą su Rusija, Vakariai turėjo ir toliau miegoti, naujosiose NATO narėse ir toliau NATO turėjo būti tik „popieriuje“...

Po įstrigusios avantiūros Rytų Ukrainoje, V. Putinas dabar bando sugrįžti prie tų pačių svajonių apie šlovingą SSRS.

Jau dabar akivaizdu, kad tie imperiniai skaičiavimai yra klaidingi ir galutiniame rezultate bus nesėkmingi. Klausimas tik, kiek nelaimių tokios Putino svajonės atneš ir ar atsiras kas nors su proto likučiais galvose Kremliuje, kad sustabdytų galbūt ir vėl kruvinas šių laikų Rusijos imperatoriaus svajones?

Baltarusija vaduojasi iš posovietinių gnaužtų

2020 m rugpjūčio 9 d. Baltarusijoje įvykę prezidento rinkimai, kuriuos pavogė Aleksandras Lukašenka, o laimėjo Svetlana Tsichanovskaja (Святлана Ціханоўская), ir po jų sekę kruvini įvykiai bei Lukašenkos režimo brutalus smurtas prieš sukilusius taikius protestuotojus, nepritariančius sufalsifikuotiems rinkimų rezultatams, rodo, kad Baltarusijoje užgimė drąsi tauta, ji pasirodė esanti, ji gyva, ji – baltarusiška. Šiandien tai yra esminis Baltarusijos veiksnys.

Taip, kaip gimė ukrainiečiai po 2014 m. Maidano, taip dabar gimsta baltarusiai su nauja karta. Tai – sunkus procesas. Baltarusija, dar viena Antrojo Pasaulinio karo auka, bando išsivaduoti iš posovietinės imperijos ir Kremliaus įtakos gnaužtų. Tačiau akivaizdu, kad Kremliui nei laisvų rinkimų, nei laisvų žmonių Baltarusijoje tikrai nereikia. Atvirkščiai, besikeičianti baltarusių visuomenė atneš permainas ir į rusų visuomenę. To bijoma labiausiai, todėl A. Lukašenka buvo didžiausias Kremliaus remiamas kandidatas.

Lietuvoje pasigirdę svarstymai apie jį kaip apie Baltarusijos suvereniteto garantą yra tik migla ant karais, atrodytų, labai rimtų mąstytojų smegenų. Ši aplinkybė stebina labiausiai. Tegu muša, tegu vagia rinkimus, bet jis – garantas.

Rugpjūčio 11 d. Išrinktoji Baltarusijos Prezidentė S. Cichanovskaja atvyko į Lietuvą, kur yra saugi. Svatlana jau padarė neįtikėtiną žygdarbį. Daugu-

Belarus is escaping the post-Soviet grasp

The August 9, 2020 presidential elections held in Belarus, which were stolen by Alexander Lukashenko, but won by Sviatlana Tsikhanouskaya (Святлана Ціханоўская) and the bloody events that followed, as well as the Lukashenko regime's brutal violence against peaceful protesters disputing the falsified electoral results have served to show that in Belarus, a brave nation has been born. It has displayed that it exists, that it is alive and that it is Belarussian. Today, this is an essential aspect of Belarus.

The same way that the Ukrainians were born following the Maidan in 2014, now the Belarussians are born with a new generation. It is a difficult process. Belarus, yet another victim of World War II, is striving to escape the grasp of the post-Soviet empire and the Kremlin's influence. However, it is clear that the Kremlin has no need whatsoever for either free elections or a free people in Belarus. On the contrary, the changing Belarussian society will also carry change into Russian society. This is what is feared the most and so A. Lukashenko was the predominant candidate backed by the Kremlin.

The musings emerging in Lithuania about him as the guarantee of Belarussian sovereignty are just smoke and mirrors stemming from the minds of some seemingly very serious thinkers. This circumstance is what is most surprising. Let them beat, let them steal elections, but he's the guarantee.

On August 11, Belarussian President-Elect S. Tsikhanouskaya arrived in Lithuania where she is safe. Sviatlana has already performed an incredible feat. It is probably difficult to even imagine for most the sort of challenges she faced. The president-elect must be protected to the utmost of our abilities. Her most important task now is simply to remain alive and not be arrested. I believe that the nation will do its work. Leaders are probably already emerging – on the streets and in towns – who will do what must be done.

In terms of the European Union's position and actions, its "concern" and invitation for the dictator for dialogue, this must be replaced by a clear plan as to how to help the people fighting for freedom. Especially when this struggle is unfolding in the very geographical centre of Europe.

This European Commission pledged to be a geopolitical Commission and upon evaluating that Belarus is the nearest EU neighbour, the commission must immediately establish ties to the true victor of the elections, demand for A. Lukashenko to immediately cease violence and repressions against peaceful people, release all political prisoners and propose preparation of a clear plan as to how Belarussian society, which has demonstrated such resolve, will be assisted.

The EU must impose restrictive measures against the Lukashenko regime, which has employed repressions against independent news media, journalists, public activists and peaceful protesters both before and after August 9, 2020. The consequence of these repressions is the severe breaches of human rights perpetrated by law enforcement institutions, arrests, torture and casualties.

The EU must declare a list, which is analogous to the Magnitsky List, of individuals who perpetrated crimes against humanity and democracy in Belarus and impose respective sanctions on them. A. Lukashenko would be the very first on this list.

mai turbūt sunku įsivaizduoti, kokie išbandymai jai teko. Išrinktąją Prezidentę reikia saugoti kaip savo akies vyzdį. Svarbiausias jos darbas dabar – tiesiog būti gyvai, nesuimtai. Tikiu, kad tauta padarys savo darbą. Jau dabar turbūt randasi lyderiai – ir gatvėse, ir miesteliuose – kurie padarys tai, ką reikia padaryti.

Kalbant apie Europos Sąjungos poziciją ir veiksmus, jos „susirūpinimą“ ir kvietimą dialogui su diktatoriumi turi pakeisti aiškus planas, kaip padėti už laisvę kovojantiems žmonėms. Tuo labiau, kad ta kova vyksta pačiame geografiniame Europos centre.

Šį Europos Komisija pasižadėjo būti geopolitinė Komisija, ir įvertinus, jog Baltarusija yra artimiausia ES kaimynystė, Komisija turi nedelsiant užmegzti ryšius su rinkimus iš tiesų laimėjusia kandidate, pareikalauti A. Lukašenkos nedelsiant nutraukti smurtą ir represijas prieš taikius žmones, paleisti visus politinius kalinius ir siūlyti parengti aiškų planą, kaip bus padedama tokį ryžtą parodžiusiai baltarusių visuomenei.

ES turi pradėti taikyti ribojančias priemones Lukašenkos režimui, kuris prieš nepriklausomą žiniasklaidą, žurnalistus, visuomenės aktyvistus ir taikius protestuotojus panaudojo represijas prieš ir po 2020 m. rugpjūčio 9 d. Šių represijų pasekmė – teisėsaugos institucijų padaryti šiurkštūs žmogaus teisių pažeidimai, areštai, kankinimai ir aukos.

ES turi paskelbti asmenų, kurie nusikalto prieš žmogiškumą ir demokratiją Baltarusijoje, analogišką Magnickio sąrašui, ir šiems asmenims taikyti atitinkamas sankcijas. Pirmasis sąrašas būtų A. Lukašenka.

EP narys A. Kubilius pakvietė dalyvauti solidarumo su Baltarusijos žmonėmis akcijoje

Europos Parlamento nario Andriaus Kubiliaus iniciatyva liepos 10 d. įvyko virtualus renginys „**Laikas pokyčiams: solidarumo su Baltarusijos žmonėmis renginys**“, kurio metu kartu su Baltarusijos pilietinės visuomenės aktyvistais, žurnalistais, tinklaraštininkais, nevyriausybinių organizacijų atstovais, politikais, muzikantais buvo diskutuojama apie pokyčius šalyje.

Po 26 metus besitęsiančio Lukašenkos autoritarinio valdymo Baltarusijoje, pastarųjų dienų įvykiai šalyje rodo, kad Baltarusijos žmonės nori pokyčių. Jie nori pokyčių valstybės valdžioje ir nori rinktis demokratinį savo valstybės kelią. Deja, režimo represijos prieš kandidatus į prezidento postą, ir prieš paprastus žmones neleidžia ateinantiems Prezidento rinkimams Baltarusijoje tapti galimybe žmonėms atlikti strateginį pasirinkimą: tęsti kaip anksčiau ar rinktis išmintingų pokyčių kelią.

„Mes norime parodyti savo solidarumą su Baltarusijos žmonėmis ir pateikti Lukašenkai aiškius reikalavimus sustabdyti represijas, nukreiptas prieš kandidatus į prezidento postą“, – pažymėjo EP narys A. Kubilius, apie pokyčius Baltarusijoje pradėjęs kalbėti dar ši pavasarį.

Virtualiame renginyje taip pat dalyvavo Lietuvos roko muzikos atstovas, vienas iš Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio iniciatorių Algirdas Kaušpėdas.

MEP A. Kubilius invited to participate in the event of solidarity with Belarusian people

On 10th July at the initiative of a member of the European Parliament Andrius Kubilius a virtual event “**The Time for Change: Solidarity with People of Belarus event**” took place, during which Belarusian activists, journalists, bloggers, representatives of NGOs, politicians, musicians discussed about the changes in Belarus.

After 26 years of authoritarian rule of Lukashenko in Belarus, the latest developments in the country show that Belarusian people want changes. They want changes in the government and they want to choose a democratic path for their country. Unfortunately, the repressions by the regime against the candidates and ordinary people do not currently allow the forthcoming Presidential elections in Belarus on 9 August 2020 to become an opportunity for people to make a strategic choice: to continue as before or to choose a path of wise changes.

“We want to show solidarity with Belarusian people and to put clear demands to Lukashenko to stop the repressions, including Presidential candidates”, noted MEP A. Kubilius, who started speaking about changes in Belarus this spring.

The virtual meeting was also attended by Lithuanian rock musician Algirdas Kaušpėdas, one of Lithuanian Reform Movement initiators.

“The Time for Change: Solidarity with People of Belarus” event was organised by EU Neighbourhood East Forum and streamed from the European Parliament.

R. Juknevičienė gathers MEPs to initiate a common EU strategy on European Remembrance

On 29 January at the initiative of Member of the European Parliament Rasa Juknevičienė and members of the European Parliament gathered for an informal parliamentary group For the Remembrance of Europe, which will act on the basis of the European Parliament resolution on the importance of European remembrance for the future of Europe.

“The aim of this group is to create a platform, which would allow experts, historians, academic, national and EU representatives to exchange opinions with the aim of establishing a common view of the crimes of totalitarian regimes. Furthermore, we will seek opportunities to initiate a common European Union strategy for the remembrance of Europe, encourage the European Commission’s support for historical remembrance projects in the member states,” R. Juknevičienė noted in the group’s founding meeting.

It will also be sought to ensure EU financial support for EU historical remembrance projects, organising conferences, discussions and meetings aimed at historical remembrance.

According to her, the passed resolution has sent a strong signal by the European Parliament and encouraged discussions not only in Central European countries (resolutions were passed in the Polish and Latvian parliaments) but also in Southern Europe – the Portuguese parliament, which held debates on passing a similar resolution.

The European Parliament resolution also led to a strong reaction from the Kremlin.

“We see Russia’s efforts to rewrite history, exploit it as an element of information warfare, dividing the European Union, attacking neighbouring countries, spreading lies. Stalin is clearly being rehabilitated in Russia, the communists’ crimes are concealed, entire nations that have a critical view of the Kremlin are accused of anti-Semitism,” MEP R. Juknevičienė emphasised.

R. Juknevičienės suburta parlamentinė grupė sieks inicijuoti bendrą ES strategiją Europos Atminčiai

Europos Parlamento (EP) narės Rasos Juknevičienės iniciatyva sausio 29 d. parlamentarai iš įvairių politinių jėgų susibūrė į parlamentinę grupę „Europos Atminčiai“, kuri veiks praėjusių metų rugsėjį priimtos EP rezoliucijos dėl „Europos atminties svarbos Europos ateičiai“ pagrindu.

„Džiaugiuosi didžiuoju kolegų palaikymu steigiant šią grupę – prie jos prisijungė ne tik lietuviai, latviai, lenkai, bet ir europarlamentarai iš Ispanijos, Liuksemburgo – šalių, kurios taip smarkiai nepatyrė komunistinio režimo baisumų. Dauguma steigiamajame susirinkime kalbėjusių parlamentarų sakė, kad grupė yra skirta ne praeičiai, o labiau dabarčiai ir ateičiai. Pažinti Europos istoriją, kuri net ir praėjus beveik aštuoniems dešimtmečiams po karo, skirtingai suprantama Europos pietuose ir rytuose, yra būtina“, – pažymėjo R. Juknevičienė, kuri taip pat tapo ir grupės koordinatore.

Pasak jos, šios grupės tikslas – sukurti platformą, kuri leistų ekspertams, istorikams, akademinio pasaulio bei nacionaliniams ir ES atstovams apsiukeisti nuomonėmis, siekiant bendro požiūrio į totalitarinių režimų nusikaltimus. Darbų laukia daug: „Ieškosime galimybių inicijuoti bendrą Europos Sąjungos strategiją dėl Europos atminties, skatinti Komisijos paramą istorinės atminties projektams šalyse narėse, sieksime užtikrinti ES finansinę paramą ES istorinės atminties projektams, organizuoti konferencijas, diskusijas ir susitikimus, skirtus istorinei atminčiai“.

R. Juknevičienės teigimu, grupės veikloje dėmesys bus skiriamas ne tik skausmingoms lietuviškoms patirtims, bet ir Holokaustui, mat visoje Europoje mes susiduriame su augančia netolerancija, radikalizmu ir antisemitizmu, kuriems būtina pasipriešinti.

„Norime ugdyti bendrą supratimą Europoje, kad ir komunistinio, ir nacistinio režimų aukos yra vienos, norime, kad jos nebūtų priešinosos“, – kalbėjo ji apie būsimus planus.

Pasak europarlamentarės, praėjusių metų rugsėjį priimta rezoliucija, skirta Molotovo-Ribentropo pakto 80-osioms metinėms, nusiuntė stiprų Europos Parlamento signalą ir paskatino diskusijas apie Europos istoriją ne tik Centrinės Europos valstybėse (Lenkijos ir Latvijos parlamentuose priimtos rezoliucijos), bet ir Pietų Europoje – Portugalijos parlamente, kur vyko debatai dėl panašios rezoliucijos priėmimo. Jos teigimu, net ir šiandien Molotovo-Ribentropo pakto skiriamosios linijos vis dar išlikusios Rytuose – Moldova, Sakartvelas ir Ukraina yra atskirtos.

Politikė akcentavo, kad reikia stiprinti Europos atsparumą hibridinėms grėsmėms, kylančioms iš Rytų. R. Juknevičienė atkreipė dėmesį, kad šios EP rezoliucijos priėmimas susilaukė ir stiprios Kremliaus reakcijos.

„Matome Rusijos bandymus perrašyti istoriją, ją naudoti kaip informacinio karo elementą, skaldant Europos Sąjungą, užsipuolant kaimynines šalis, skleidžiant melą. Rusijoje akivaizdžiai reabilituojamas Stalinas, nutylimi komunistiniai nusikaltimai, antisemitizmu kaltinamos ištisos dabartinio Kremliaus atžvilgiu kritišką požiūrį turinčios tautos“, – pabrėžė parlamentarė.

According to her, even today, the dividing lines of the Molotov-Ribbentrop Pact remain in the East – Moldova, Georgia and Ukraine are separated. “This can all be overcome with the help of the Trio Strategy,” the MEP said.

According to her, across Europe, we face rising intolerance, radicalism and anti-Semitism, which must be opposed. The politician also emphasised that Europe’s resilience to modern threats must be strengthened.

Witold Pilecki, a hero of the struggle against nazism and communism, honoured in Vilnius

On May 25, 2020, MEPs Rasa Juknevičienė and Andrius Kubilius, marking the first International Day of Heroes of the Fight against Totalitarianism, honoured Witold Pilecki, a hero in fighting both totalitarianisms – communism and nazism, in Vilnius. He was one of the first witnesses of the Holocaust, having volunteered to become a prisoner in Auschwitz.

The European Parliament, upon approving the September 19, 2019 resolution for the anniversary of World War II and the remembrance of the crimes committed by Hitler and Stalin, invited to commemorate the International Day of Heroes of the Fight against Totalitarianism on May 25, the day when the Stalinist regime in Poland shot dead W. Pilecki in 1948.

MEPs; Polish Ambassador to Lithuania Urszula Doroszewska; members of Seimas Mantas Adomėnas, Gabrielius Landsbergis and Ingrida Šimonytė,

Vilniuje pagerbtas kovos prieš nacizmą ir komunizmą didvyris V. Pileckis

Gegužės 25 dieną Europos Parlamento nariai Rasa Juknevičienė ir Andrius Kubilius, pirmą kartą minėdami Tarptautinę kovų su totalitarizmu didvyrių dieną, pagerbė Vitoldą Pileckį (Witold Pilecki), kovos su abiem totalitarizmais – komunizmu ir nacizmu – didvyrį, vieną pirmųjų holokausto liudytojų, savo noru tapusį Aušvico kaliniu.

Europos Parlamentas 2019 rugsėjo rezoliucijoje, skirtoje II Pasaulinio karo pradžios metinėms ir Hitlerio bei Stalino nusikaltimų atminimui, pakvietė minėti Tarptautinę kovų su totalitarizmu didvyrių dieną gegužės 25-ąją, tą dieną, kai stalinistinis Lenkijos režimas V. Pileckį sušaudė 1948 metais.

Europarlamentarai, Lenkijos ambasadorė Lietuvoje Uršulė Dorošėvskė (Urszula Doroszevska), Seimo nariai Mantas Adomėnas, Gabrielius Landsbergis, Ingrida Šimonytė, Emanuelis Zingeris, Vilniaus savivaldybės atstovas prie namo, kuriame

gyveno V. Pileckis, Vilniuje, Užupio g. 7, padėjo gėlių bei pasirašė kreipimąsi į savivaldybę dėl memorialinės lentos V. Pileckiui pritvirtinimo prie šio namo.

„Per vieno žmogaus herojišką ir tragišką likimą mes galime įrodyti Europai ir visam pasauliui, kad abu – ir Hitleris, ir Stalinas – buvo vienodi budeliai. Jų sukurti režimai vienodai nusikalstamai naikino žmones ir tautas“, – sako EP narė R. Juknevičienė.

Kapitonas V. Pileckis – Lietuvoje per mažai žinomas didvyris, lenkų karinio pogrindžio narys nacių okupacijos laikais, vėliau kovojęs ir prieš komunistus. Tik prasidėjus II Pasauliniam karui, 1940 m. jau sklandė gandai apie masiškai žūstančius kalinius Aušvico koncentracijos stovykloje. Rugsėjo mėnesį Pileckis savanoriškai pasidavė vokiečiams į nelaisvę, kad, patekęs į Aušvicą, padėtų ten atsidūrusiems pasipriešinimo vadams, surinktą informaciją apie nacių teroro aparatą ir ją perduotų Vakarams bei organizuotų lageryje pasipriešinimą ir pabėgimus.

Emanuelis Zingeris, International Commission for the Evaluation of the Crimes of the Nazi and Soviet Occupation Regimes in Lithuania chairman Emanuelis Zingeris; Vilnius city municipal council member and the municipality's Historical Memory Commission chairman Gediminas Jaunius laid flowers at the Užupis Street nr. 7 house in Vilnius where W. Pilecki had lived and signed an appeal to the municipality to place a commemorative plaque to W. Pilecki on this building.

“Through a single man’s heroic and tragic fate, we can prove to Europe and the entire world that both Hitler and Stalin were equal executioners. The regimes they created were equally complicit in destroying peoples and nations,” MEP R. Juknevičienė says.

The Pilecki family’s links to Lithuania harken back to the combined Polish-Lithuanian state – the Polish-Lithuanian Commonwealth. His grandfather Juzef was a descendant of an old line of nobles from the Grand Duchy of Lithuania, lived near Grodno and wanted to restore the Commonwealth and actively partook in the 1863 uprising. For this, he was exiled by the Czarist Russian government to Karelia. Witold was born there in 1901, settling in Vilnius with his parents when he was nine years old.

Captain W. Pilecki is a little known hero in Lithuania, a member of the Polish military underground during the Nazi occupation, later also fighting the Communists. From the very beginning of World War II, in 1940, rumours existed about mass killings of prisoners in the Auschwitz concentration camp. In September, W. Pilecki voluntarily allowed the Germans to detect him so that he could enter Auschwitz and assist the resistance leaders who had been placed there, collect information about the Nazi terror apparatus and relay it to the West and organise resistance and escapes from the camp.

Up to 1943, Pilecki secretly sent reports about the situation in Auschwitz, documented statistics on the numbers of prisoners being brought in and dying. He would send the reports through a concealed radio transmitter or through messengers, many of whom lost their lives upon being captured. The reports would be relayed to the West through

Sweden. Upon escaping from Auschwitz, Pilecki described in 1943 his entire experience of the concentration camp in the so-called Witold's Report, a 100-page dossier where he described the scope and aim of Nazi terror – that Auschwitz was the centre of a systematic genocide – and described in detail the entire apparatus of the Holocaust: the gas chambers, selection procedures, sterilisation experiments; thoroughly analysed dehumanisation techniques. The report indicated that Birkenau operated three crematoriums, capable of cremating up to 8,000 individuals per day. Witold's Report, which was also signed by the other leaders of the concentration camp's underground, reached the Independent Polish Government operating in London.

After escaping Auschwitz, W. Pilecki continued to fight for the underground and participated in the Warsaw Uprising. With the fall of the uprising, he was once again placed in a German concentration camp in Lamsdorf and Murnau, freed from it by the Americans and upon coordinating his actions with the Independent Polish Government in London, he returned to Soviet Poland, gathering information

Iki 1943 m. Pileckis slapčia siuntė pranešimus apie padėtį Aušvice, dokumentavo statistiką apie atvežamus ir žuvusius kalinius. Pranešimus siųsdavo pogrindiniu radijo imtuvu arba per pasiuntinius, kurių ne vienas, pagavus, neteko gyvybės. Pranešimai per Švediją būdavo platinami į Vakarus.

Pabėgęs iš Aušvico, visą savo patirtį koncentracijos stovykloje Pileckis 1943 m. apibendrinio vadinamajame „Witoldo raporte“, 100 puslapių dosje, kuriame jis įvardijo nacių teroro mastą ir užmojį – kad Aušvicas yra sistemingo genocido „archipelago“ centras, – ir detaliai aprašė visą Holokausto aparatą: dujų kameras, atrankos procedūras, sterilizavimo eksperimentus; skvarbiai analizavo nužmoginimo technikas. Raportas nurodė, kad Birkenau veikia trys krematoriumai, galintys kremuoti iki 8000 asmenų per dieną. „Witoldo raportas“, kurį pasirašė ir kiti konclagerio pogrindžio vadai, pasiekė Londone veikiančią nepriklausomos Lenkijos Vyriausybę.

Po pabėgimo iš Aušvico Pileckis toliau kovėsi pogrindyje, dalyvavo Varšuvos sukilime. Sukilimui pralaimėjus, darsyk pakliuvo į vokiečių konclagerį Lamsdorfe ir Murnau, iš jo amerikiečių išvaduotas,

suderinęs savo veiksmus su Nepriklausomos Lenkijos Vyriausybe Londone sugrįžo į sovietinę Lenkiją, rinko informaciją apie sovietinės valdžios veiksmus, organizavo pasipriešinimą prieš komunistus Lenkijoje, 1947 m. buvo suimtas ir 1948 gegužės 25 d. – sušaudytas. Pasimatymo, kaip vėliau paaiškėjo – prieš egzekuciją paskutiniojo – metu žmonai prisipažino, kad palyginti su komunistų tardymais, „Oświęcim to była igraszka“ („Aušvicas buvo tik žaisliukas“).

V. Pileckis kovojo su abiem totalitariniais režimais. Apie abiejų režimų tapatumą skelbia ir R. Juknevičienės ir kolegų parengta ir 2019 m. rugsėjį Europos Parlamento priimta rezoliucija, skirta Ribentropo-Molotovo pakto ir Antrojo Pasaulinio karo pradžios 80-mečiui. Šia rezoliucija gegužės 25 diena – Pilecki egzekucijos diena – ir buvo paskelbta Europos Tarptautine kovos su totalitarizmu didvyrių diena.

Renginio partneris – Lenkijos institutas Vilniuje.

about the actions of the Soviet government and organising anti-communist resistance in Poland. He was arrested in 1947 and on May 25, 1948 – shot dead. During a meeting, as it later turned out – his last before the execution, he admitted to his wife that, compared to the communists' interrogations, „Oświęcim to była igraszka“ [“Auschwitz was just a game”]. W. Pilecki fought against both totalitarian regimes. The parallels between both regimes are also proclaimed in a resolution prepared by R. Juknevičienė and her colleagues, which was approved by the European Parliament in September 2019 and which was intended for the 80th anniversary of World War II. Through this resolution, May 25 – the day of W. Pilecki's execution – was proclaimed the International Day of Heroes of the Fight against Totalitarianism.

The Polish Institute in Vilnius was a partner of the event to honour W. Pilecki.

